

iedereen aan boord!

Een gids voor inclusieve verenigingen!

Deze gids, met voorbeelden en tips uit de praktijk, helpt verenigingen concrete stappen te zetten om hun werking open te stellen voor maatschappelijk kwetsbare groepen. Van praktische drempels tot sociale barrières.

T'ANTWOORD

VERENIGING TEGEN ARMOEDE EN SOCIALE UITSLUITING

Inleiding

Het Vlaamse verenigingsleven bruist! Cultuurverenigingen, sportclubs, jeugdverenigingen en vele andere organisaties brengen mensen samen rond gedeelde passies, gemeenschappelijke doelen en ontmoetingen die het verschil maken.

Deze gids vertrekt expliciet vanuit de leefwereld van mensen in (kans)armoede. We kiezen bewust voor deze focus, omdat armoede nog te vaak voor drempels zorgt die deelname moeilijk of onmogelijk maken. En precies daar willen we met dit boekje bijilstaan: hoe maken we van onze verenigingen echte plekken van verbondenheid, ook voor wie het moeilijk heeft?

Dit boekje is bedoeld voor verenigingen die zich willen openstellen voor meer mensen, die hun werking kritisch willen bekijken en zich afvragen: wie missen we vandaag nog? Wat doen we al om drempels te verlagen? Wat zouden we nog kunnen doen? En vooral: waarom loont het om in te zetten op de participatie van mensen in armoede?

We vertrekken vanuit verschillende voorbeelden: een koor, verschillende sportverenigingen en enkele jeugdverenigingen, die elk op hun manier al stappen zetten richting meer inclusie. Hun verhalen tonen hoe kleine ingrepen een groot verschil maken. Voor mensen in armoede én voor de vereniging zelf.

Want de meerwaarde is wederzijds. Mensen die leven in armoede vinden in een vereniging vaak een plek van betekenis, groei en ontmoeting. Ze bouwen er zelfvertrouwen op, voelen zich gehoord, gewaardeerd en verbonden. Tegelijk krijgen verenigingen nieuwe perspectieven, betrokken leden, frisse inzichten en vaak ook extra handen. Door mensen in armoede écht te betrekken, wordt een vereniging rijker en meer verbonden.

We nodigen je uit om verder te lezen, inspiratie op te doen en in gesprek te gaan binnen je eigen bestuur, ploeg of vrijwilligersgroep. Laat je raken door de praktijkvoorbeelden, maar vooral: laat ze een startpunt zijn van een gedeelde zoektocht. Niet elke oplossing past overal, maar elke vereniging kan stappen zetten!

Samen bouwen we aan een vrijetijdsaanbod waar niemand buitenspel blijft staan.

TIP: Lees deze gids niet alleen. Gebruik de vragen en templates om samen met je bestuur, vrijwilligers en leden aan de slag te gaan.

Inhoud

DEEL 1 - Kadering	5
Wat is (kans)armoede?	5
De binnen- en buitenkant van armoede	6
Waarom dit belangrijk is voor verenigingen	6
Het web van armoede en de impact op vrije tijd	6
Voorbeelden van onbedoelde uitsluiting	7
Wat verenigingen kunnen betekenen	8
De winst voor je vereniging	8
Hoe inclusief is jouw vereniging?	9
Reflectievragen om te starten	10
DEEL 2 - Praktijk - tips, tools en reflectievragen	11
Drempels wegwerken	11
Praktische en organisatorische drempels	12
Financiële drempels	13
Sociale en emotionele drempels	14
Culturele verschillen	15
Informatie en communicatie	16
Samenvattend advies voor verenigingen	16
Leden betrekken in het verenigingsleven	17
Reflectievragen	18
Van welkom naar betrokkenheid: 6 praktische stappen	19
Ideeën om leden en ouders te betrekken	20
Vrijwilligers betrekken bij een inclusief beleid	21
Checklist: vrijwilligers betrekken bij een inclusieve werking	22
Mogelijke rol- en taakverdeling binnen een vereniging	23
Concrete tips in één oogopslag	24
Samen maken we het verschil	25
Bijlagen: Tools & templates	26
Drempelmeter: Hoe drempelvrij is jullie werking?	26
Gesprekskaartjes	28
Invulschema: drempels herkennen en oplossingen plannen	31
Checklist duidelijke taal	34

DEEL 1

Kadering

Wat is (kans)armoede?

Armoede gaat niet alleen over een tekort aan geld. Het is een situatie waarin verschillende problemen samenkomen en elkaar versterken: een onzeker inkomen, moeilijke huisvesting, stress, beperkte mobiliteit, gezondheidsproblemen, schulden, een klein netwerk, weinig mentale ruimte om vooruit te plannen.

Kansarmoede gaat nog een stap verder. Het verwijst naar een langdurige of structurele beperking van kansen op verschillende levensdomeinen: onderwijs, werk, gezondheid, vrije tijd, sociale relaties. Mensen in kansarmoede hebben niet alleen minder middelen, maar ook minder mogelijkheden om hun situatie te veranderen.

Wie voortdurend moet puzzelen om rond te komen, maakt andere keuzes dan iemand die zekerheid heeft. Dat heeft niets te maken met motivatie, maar met de impact van schaarste en voortdurende stress. Daardoor kan deelnemen aan sport, jeugdwerk of cultuur sneller 'te veel' worden: praktisch, financieel, emotioneel of sociaal.

De binnen- en buitenkant van armoede

De buitenkant van armoede zijn dingen die je soms kan opmerken. Bijvoorbeeld kledij die niet past bij het seizoen, materiaal dat ontbreekt, geen vervoer, een telefoonnummer dat vaak verandert, of iemand die activiteiten vermijdt omdat het 'niet uitkomt'.

Eén signaal zegt niets. Gebruik signalen niet om te oordelen, maar om hulp aan te bieden.

De binnenkant van armoede gaat over wat die voortdurende druk met iemand doet.

Schaamte, stress en het gevoel 'er niet bij te horen' maken het moeilijk om hulp te vragen of nieuwe stappen te zetten.

Wie vaak teleurgesteld werd, kan ook wantrouwiger worden.

Armoede slurpt veel **mentale ruimte** op. Wie voortdurend zorgen heeft, heeft minder energie om regels te onthouden, administratie te doen of op tijd te komen. Wat voor anderen vanzelfsprekend is, kan voor iemand in armoede een reden zijn om af te haken.

Waarom dit belangrijk is voor verenigingen

Als vereniging kom je in contact met mensen met heel uiteenlopende achtergronden. Door te begrijpen wat armoede en kansarmoede betekenen, van de zichtbare signalen tot de onzichtbare impact, kan je drempels sneller

herkennen. Met kleine, eenvoudige aanpassingen en een warme, duidelijke communicatie maak je dan een groot verschil, zonder iemand in een hokje te duwen.

Het web van armoede en de impact op vrije tijd

Armoede bestaat bijna nooit uit één probleem. Het lijkt eerder op een web waarin zorgen elkaar versterken. Een onverwachte factuur kan leiden tot schulden, stress, minder slaap, spanningen thuis of problemen op school of werk. Daardoor blijft er vaak weinig energie of ruimte over om deel te nemen aan vrije tijd.

Toch is vrije tijd geen luxe. Vrije tijd is tijd om te ontspannen, nieuwe mensen te ontmoeten, talenten te ontdekken en opnieuw vertrouwen op te bouwen.

Dat web van zorgen leidt in verenigingen vaak tot praktische, financiële of sociale drempels.

Voorbeelden van onbedoelde uitsluiting

'We verwachten dat ouders elke week meehelpen.'

Waarom dit een drempel kan zijn:

Ouders met meerdere jobs, wisselende uren of zorglast kunnen dat niet.

Inclusieve omdraai: Maak engagement flexibel: kleine taken, beurtrol of één keer per seizoen. Zeg duidelijk dat helpen fijn is, maar geen voorwaarde is om lid te zijn.

'Te laat komen = boete/ je speelt niet mee.'

Waarom dit een drempel kan zijn:

Strengere regels treffen vooral wie afhankelijk is van het openbaar vervoer, gedeelde auto's of onregelmatige werkuren.

Inclusieve omdraai: Hou regels, maar maak ruimte voor uitzonderingen. Vraag wat er speelt en zoek mee naar oplossingen (carpool, buddy, herinnering).

'Bij ons is de sfeer luchtig en we lachen graag.'

Waarom dit een drempel kan zijn:

Soms kunnen grapjes onbedoeld iemand raken of het gevoel geven dat hij of zij er niet helemaal bij hoort. Wie nieuw is, voelt zich snel 'anders'.

Inclusieve omdraai: Spreek af dat humor verbindt en nooit ten koste van iemand gaat. Zo voelt iedereen zich welkom en veilig. Grijp in bij roddels of kwetsende opmerkingen. Een veilige sfeer is de basis van participatie.

'Schrijf je online in en betaal meteen.'

Waarom dit een drempel kan zijn: Niet iedereen kan online inschrijven of meteen betalen (geen computer, geen bankkaart, geen financiële buffer).

Inclusieve omdraai: Voorzie ook inschrijven via telefoon/bericht of op een vast moment in de kantine. Laat gespreid betalen toe en communiceer dat discreet.

'Je moet meteen het volledige uniform/materiaal kopen.'

Waarom dit een drempel kan zijn: Wie het niet kan betalen, haakt af of voelt schaamte.

Inclusieve omdraai: Werk met reservemateriaal, tweedehands- of ruilsysteem, een uitleensysteem of een sponsor/pool. Laat nieuwe leden eerst proberen zonder aankoop.

'Iedereen zit in de WhatsApp-groep; daar staat alle info.'

Waarom dit een drempel kan zijn: Niet iedereen heeft een smartphone, voldoende data of begrijpt de taal.

Inclusieve omdraai: Stuur kerninfo ook altijd via één extra kanaal (mail, briefje, flyer) en herhaal de essentie: Wat? Waar? Wanneer? Hoeveel?

Wat verenigingen kunnen betekenen

Verenigingen kunnen een plek zijn waar mensen opnieuw vertrouwen en verbinding vinden. Door drempels te verlagen en actief te werken aan een inclusieve sfeer, vergroot je niet alleen de deelname van kwetsbare groepen: je zorgt voor meer betrokkenheid, meer vertrouwen en een warmere groepsfeer.

Inclusief werken betekent niet dat je alle problemen moet oplossen. Het gaat om kansen geven en vermijden dat mensen afhaken door onbedoelde drempels.

De winst voor je vereniging

Toegankelijk werken is waardevol voor iedereen: meer mensen sluiten aan en voelen zich welkom. Dat maakt het verenigingsleven levendiger en rijker. Kleine ingrepen - zoals een lager tarief, een gratis proefles of info in meerdere talen - kunnen al een groot verschil maken. Zo kan een jeugdclub die rekening houdt met gezinnen met een lager inkomen plots nieuwe kinderen verwelkomen die anders nooit zouden instappen.

Een vereniging die inzet op inclusie versterkt ook haar sociale rol. Denk aan een koor dat leden met een beperkt budget ondersteunt door het lidgeld te spreiden of te verlagen, of een sportclub die een fonds aanlegt zodat kinderen uit gezinnen in armoede toch kunnen deelnemen aan toernooien. Zo groeit een vereniging uit tot een echt ontmoetingspunt in de buurt. Dat maakt haar zichtbaarder én trekt nieuwe partners en vrijwilligers aan.

Ook binnen de vereniging zelf zorgt diversiteit voor groei. Mensen met verschillende sociaal-economische en culturele achtergronden brengen nieuwe ideeën, talenten en perspectieven mee. Een jeugdvereniging die ouders met diverse culturen betreft bij een evenement, ontdekt vaak creatieve invalshoeken die de activiteit voor iedereen boeiender maken. Zo kan een klassiek eetfestijn uitgroeien tot een wereldmaal.

Uiteindelijk draagt dit alles bij aan een sterkere gemeenschap: meer verbonden, meer inclusief en met meer kansen voor iedereen. Kleine aanpassingen zoals een buddy-systeem, materiaal voorzien, een flexibel tarief ... maken een groot verschil. Door te investeren in inclusie investeert een vereniging in haar eigen vitaliteit, creativiteit en toekomst.

Hoe inclusief is jouw vereniging?

Voor je aan concrete acties begint, is het zinvol om even stil te staan bij hoe je vereniging vandaag werkt. Zelfreflectie toont wat goed loopt en waar nog drempels of kansen liggen. Zo kan je gericht stappen zetten die écht verschil maken.

Gebruik de reflectievragen als startpunt. Ze helpen om samen met het bestuur, vrijwilligers en eventueel leden of ouders een eerlijk beeld te vormen van jullie werking. Het gaat er niet om perfect te zijn of een checklist af te werken. Het gaat erom bewust te kijken naar wat jullie doen, en te ontdekken welke kleine aanpassingen al een groot effect kunnen hebben. Een warm welkom, duidelijke info of een flexibel tarief kunnen voor iemand het verschil maken tussen afhaken of aansluiten.

Deze reflectie vormt de brug naar het volgende deel van dit boekje, waar je concrete drempels, voorbeelden en praktische handvatten vindt om meteen mee aan de slag te gaan.

Veel verenigingen voelen druk om 'alles ineens' te veranderen. Dat hoeft niet. Ook kleine aanpassingen kunnen al veel betekenen.

Reflectievragen om te starten

1. Wie bereiken we vandaag, en wie (nog) niet?

- Welke groepen zien we weinig of nooit aansluiten? Denk aan alleenstaande ouders, nieuwkomers, anderstaligen, jonge gezinnen, senioren met een beperkt budget, ...
- .....
- .....

2. Waar zitten mogelijke drempels in onze werking?

- Zijn er financiële drempels (tarieven, materiaal, betaalmomenten)?
  - Zijn er praktische drempels (vervoer, tijdstip, locatie)?
  - Zijn er communicatiedrempels (taal, digitale tools, onduidelijke info)?
  - Zijn er culturele of sociale drempels (gewoontes, sfeer, regels die niet voor iedereen vanzelfsprekend zijn)?
- .....
- .....

3. Wat doen we vandaag al goed?

- Welke gewoontes, rituelen of acties zorgen ervoor dat mensen zich welkom voelen?
  - Waar mogen we trots op zijn?
- .....
- .....

4. Wie kan binnen onze vereniging een aanspreekpunt zijn?

- Wie heeft voeling met nieuwe of kwetsbare leden?
  - Hoe kunnen we die rol zichtbaar en laagdrempelig maken?
- .....
- .....

5. Welke kleine stappen kunnen we op korte termijn zetten?

- Denk aan: duidelijke info, flexibel betalen, materiaal voorzien, een buddy-systeem, een warm welkom, info in meerdere talen ...
- .....
- .....

DEEL 2

Praktijk - tips, tools en reflectievragen

Drempels wegwerken

Wanneer verenigingen kwetsbare gezinnen willen bereiken, botsen ze vaak op drempels die deelname moeilijk maken. Die drempels kunnen praktisch of financieel zijn, maar ook sociaal of emotioneel. Voor mensen in armoede stapelen kleine hindernissen zich snel op: vervoer, kledij, opvang of de angst om er niet bij te horen.

Het is belangrijk om deze drempels te herkennen en er bewust mee om te gaan. Veel verenigingen bewijzen dat kleine aanpassingen al veel kunnen betekenen. Het gaat zelden om grote investeringen, maar om doordachte, haalbare aanpassingen.

In dit tweede deel bundelen we de meest voorkomende drempels én inspirerende voorbeelden van verenigingen die ze proberen weg te werken. Je vindt er praktische tips, tools en reflectievragen om meteen mee aan de slag te gaan. Eén kleine stap kan al een begin zijn.

Praktische en organisatorische drempels

• Tijdstip

Activiteiten vinden soms plaats op momenten die moeilijk te combineren zijn met werkuren, school of zorgtaken. Voor ouders met onregelmatige uren of alleenstaande ouders kan dit een grote barrière zijn.

TIP: Vraag actief aan je leden of doelgroep welke momenten haalbaar zijn en experimenteer met flexibele uren of alternatieve tijdstippen.

• Bereikbaarheid

Een locatie die moeilijk bereikbaar is met het openbaar vervoer of waarvoor een auto nodig is, vormt een drempel.

Zeker 's avonds of in het weekend, wanneer het openbaar vervoer beperkt rijdt.

Praktijkvoorbeeld – Koor Cantabella, Turnhout:

"Bij optredens buitenshuis regelen wij vervoer voor al onze leden. Wie een werkauto heeft, vragen we om extra mensen mee te nemen. Voor leden waarvan we weten dat vervoer moeilijk is, zorgen we proactief voor een oplossing, zodat niemand zelf hoeft te vragen om mee te rijden."

TIP: Denk na over carpooling, een vaste verzamelplek of een vrijwilliger die vervoer coördineert.

• Kinderopvang

Voor ouders met jonge kinderen is deelnemen vaak moeilijk wanneer er geen opvang voorzien is. Dit speelt extra bij alleenstaande ouders.

TIP: Voorzie laagdrempelige kinderopvang (via vrijwilligers, samenwerking met een jeugdbeweging) of organiseer parallel een kinderactiviteit.

Financiële drempels

• Lidgeld en kosten

Lidgeld, materiaal en deelnamebijdragen lopen snel op. Voor gezinnen in armoede zijn deze kosten vaak onhaalbaar, zeker wanneer meerdere kinderen deelnemen of wanneer materiaal regelmatig vervangen moet worden.

Praktijkvoorbeeld – The Flying Eagles, Turnhout:

"Bij ons kunnen nieuwe leden eerst sporten met reservemateriaal om te kijken of het hen ligt. Daarna hebben we een sponsor gevonden die mensen met recht op kansentarieff korting geeft op de aankoop van materiaal, in plaats van gewoon geld te doneren."

TIP: Voorzie reservemateriaal, werk met een kansentarieff of gespreide betaling, en ga op zoek naar lokale sponsors die korting of materiaal willen voorzien in plaats van financiële steun.

• Kleding

Specifieke sportkledij of uniformen kunnen duur zijn. Wie deze niet kan betalen, voelt zich soms onzeker of blijft weg uit schaamte.

Praktijkvoorbeeld – KFC Lentazon, Beerse:

"Bij onze club hebben we een ruilkast naast de kantine en kleedkamers. Ouders kunnen er kledij die te klein is in bakken met de juiste maat leggen. Andere ouders kunnen er gratis iets uithalen dat past. Zo zorgen we dat iedereen passende sportkledij heeft."

TIP: Richt een ruilkast of uitleensysteem in, werk met tweedehandsmateriaal of organiseer een jaarlijkse ruilbeurs. Zo blijft kledij geen drempel voor deelname.

Sociale en emotionele drempels

- **Schaamte en schuldgevoel**

Sommige mensen voelen zich ongemakkelijk omdat ze de deelname niet kunnen betalen of bang zijn om anders behandeld te worden. Schaamte kan ervoor zorgen dat mensen niet durven vragen naar korting, ondersteuning of alternatieven.

Praktijkvoorbeeld – Koor Cantabella, Turnhout:

"Wij sturen al onze leden dezelfde mail met informatie over activiteiten en prijzen. Meteen daarna krijgen de mensen met kansentarieef een aparte mail waarin de lagere prijs vermeld staat. We zorgen er ook voor dat niemand elkaars e-mailadres kan zien, zodat de privacy van iedereen bewaard blijft."

TIP: Communiceer tarieven discreet, bied alternatieven automatisch aan (zonder dat mensen erom moeten vragen) en zorg dat privacy altijd gegarandeerd is.

- **Weinig sociale contacten**

Een beperkt netwerk maakt het moeilijk om te weten waar men terecht kan. Voor sommigen is de drempel om alleen een vereniging binnen te stappen groot. Zonder iemand die je kent, voelt een eerste stap vaak extra spannend.

Praktijkvoorbeeld – KFC Lentazon, Beerse:

"Wij hebben een ouderteam opgericht dat zichtbaar is op onze website en herkenbaar rond het veld loopt met T-shirts. Ze vormen de brug tussen ouders, spelers en de club en maken het makkelijker om vragen of zorgen te bespreken."

TIP: Voorzie herkenbare aanspreekpunten (ouders, vrijwilligers, trainers), maak hen zichtbaar en zorg dat nieuwe leden actief worden aangesproken en welkom geheten.

- **Angst voor uitsluiting**

De vrees om er niet bij te horen kan erg remmend werken. Een warme ontvangst, duidelijke uitleg en zichtbare aanspreekpunten maken een groot verschil voor nieuwe of kwetsbare leden.

Praktijkvoorbeeld – Sportvereniging (U21-speler):

"Ik ben peter van de U13, een ploeg met kinderen tot en met 12 jaar. Dat betekent dat ik mij aan de ploeg voorstel en af en toe naar hun wedstrijden of trainingen ga kijken, zodat de spelers en ouders weten dat ze bij mij terecht kunnen."

TIP: Werk met een buddy-, meter- of petersysteem. Laat iemand nieuwe leden verwelkomen, wegwijs maken en beschikbaar zijn voor vragen (en check ook af en toe even één-op-één hoe het gaat, op een rustige plek waar ze eerlijk kunnen vertellen wat ze nodig hebben).

Culturele verschillen

- **Onbekendheid met de werking van verenigingen**

Naast financiële en praktische obstakels spelen ook culturele verschillen een rol. Ouders en kinderen die niet vertrouwd zijn met het Vlaamse verenigingsleven, weten soms niet hoe een jeugdbeweging, sportclub of cultuurvereniging werkt. Onuitgesproken regels zoals dat een activiteit een hele dag duurt, of dat je een volledige wedstrijd blijft, zijn voor hen niet vanzelfsprekend.

Praktijkvoorbeeld – opbouwwerker T'ANTWOORD:

"Een allochtone ouder vertelde ons dat haar kind niet naar de jeugdbeweging mocht gaan, omdat ze dachten dat kinderen daar leren drinken. We hebben uitgelegd dat niemand verplicht wordt om te drinken, dat er duidelijke afspraken bestaan rond alcohol en leeftijd, en dat respect centraal staat in deze werkingen."

Het is belangrijk om deze culturele verschillen te erkennen. In dit voorbeeld bleek alcohol een gevoelig thema. Het hielp om uit te leggen dat er duidelijke regels zijn en dat niemand verplicht wordt om te drinken.

Praktijkvoorbeeld – brugfiguur Stad Turnhout:

"Als brugfiguur hielp ik een allochtoon kind om de stap naar de jeugdbeweging te zetten. Op het einde van de activiteit wilde ik polsen hoe het was gegaan, maar de mama had haar kind al een uur eerder opgehaald. Voor haar was het niet duidelijk dat het de bedoeling is dat kinderen de hele activiteit blijven."

In dit voorbeeld zien we hoe verenigingen soms te snel aannemen dat iedereen de ongeschreven regels van onze cultuur kent. Voor nieuwe gezinnen is het vaak niet duidelijk dat een jeugdbeweging de hele dag duurt, of dat een ploeg verwacht dat spelers een volledige wedstrijd aanwezig blijven.

TIP: Maak afspraken expliciet en helder. Leg uit hoe een activiteit verloopt, wat je verwacht van ouders en kinderen, welke regels gelden en waarom. Gebruik eenvoudige taal, pictogrammen of een korte video. Ga niet uit van voorkennis: wat voor jou vanzelfsprekend is, is dat voor nieuwe gezinnen vaak niet.

Informatie en communicatie

• Gebrek aan duidelijke informatie

Voor veel mensen vormt onduidelijke of moeilijk vindbare informatie een drempel. Ze weten niet welke steun er bestaat, hoe inschrijven werkt of waar ze met vragen terecht kunnen. Wie minder digitaal of taalvaardig is, mist sneller belangrijke info en haakt af.

Onzekerheid houdt mensen tegen. Als informatie versnipperd, onduidelijk of enkel digitaal beschikbaar is, bereiken verenigingen vooral wie al mee is. Anderen blijven dan ongewild aan de zijlijn.

TIP: Zorg voor heldere, eenvoudige communicatie via meerdere kanalen (mail, WhatsApp, flyers, website, mondeling). Benoem expliciet dat er een kansentariaf of financiële ondersteuning mogelijk is. Herhaal altijd de kerninformatie: *Wat? Waar? Wanneer? Hoeveel? Hoe inschrijven?* Gebruik eenvoudige taal, pictogrammen of een korte video.

Samenvattend advies voor verenigingen

Voor elke drempel bestaat een haalbare oplossing. Het gaat zelden om grote investeringen, maar om kleine, doordachte ingrepen die het verschil maken: reservemateriaal voorzien, informatie duidelijker formuleren, een ouderteam zichtbaar maken, vervoer organiseren of afspraken expliciet uitleggen.

Dergelijke aanpassingen verlagen niet alleen de drempels voor gezinnen in armoede, maar versterken ook de hele vereniging. Ze zorgen voor meer betrokkenheid, meer vertrouwen en een warmere groeps sfeer. Wanneer mensen zich welkom en gezien voelen, groeit de vereniging mee: er ontstaat meer verbinding, meer diversiteit en vaak ook meer engagement.

Inclusiever werken is dus geen extra taak bovenop de werking. Het is een manier om je vereniging sterker, opener en toekomstbestendig te maken. En het begint altijd met één kleine stap.

Leden betrekken in het verenigingsleven

Een inclusieve vereniging gaat verder dan 'iemand laten deelnemen'. Het doel is dat leden zich welkom voelen, zich kunnen engageren en stap voor stap deel worden van de groep. Dat vraagt aandacht voor meer dan praktische drempels: ook de **ongeschreven regels** spelen een grote rol.

Veel verenigingen werken met gewoontes die voor vaste leden vanzelfsprekend zijn: op tijd komen, een volledige activiteit blijven, meteen betalen, ouders die spontaan meehelpten ... Voor nieuwe of kwetsbare leden zijn die verwachtingen niet altijd duidelijk, haalbaar of veilig genoeg om te benoemen. Daardoor haken mensen soms af nog voor ze echt begonnen zijn.

Een inclusieve vereniging maakt die drempels zichtbaar én bespreekbaar. Kleine aanpassingen kunnen al een groot verschil maken.

Wat helpt in de praktijk?

- **Maak verwachtingen expliciet.** Leg helder uit wat lid zijn betekent: wat wordt verwacht, wat is optioneel, hoe werkt de groep, hoe verloopt een activiteit. Ga niet uit van voorkennis.
- **Voorzie een buddy of aanspreekpunt.** Een herkenbare persoon (trainer, ouder, vrijwilliger) die nieuwe leden en ouders welkom heet, vragen opvangt en hen wegwijs maakt, verlaagt de drempel enorm.
- **Bouw momenten in waarop leden kunnen meedenken.** Korte feedbackrondes, een ideeënbus, een gesprek na het seizoen of een laagdrempelige enquête geven mensen het gevoel dat hun stem telt.
- **Geef engagement op maat.** Niet iedereen kan of durft meteen veel opnemen. Laat kleine rollen toe: helpen bij één activiteit, materiaal klaarzetten, vervoer delen ... Engagement groeit vaak vanzelf als mensen zich veilig voelen.
- **Werk actief aan sfeer en veiligheid.** Reageer op uitsluiting, kwetsende grapjes of roddels. Maak afspraken rond respect en zorg dat iedereen weet dat humor nooit ten koste van iemand gaat. Een veilige sfeer is de basis van participatie.

Reflectievragen

Kies er 3 voor je volgende bestuursvergadering.

1. Welke gewoontes en ongeschreven verwachtingen leven er in onze vereniging?

- Denk aan: op tijd komen, volledige aanwezigheid, meteen betalen, ouders die spontaan meehelpen ...

.....

.....

.....

2. Voor wie zijn deze verwachtingen moeilijk?

- Welke leden kunnen hier niet altijd aan voldoen, en waarom? Wat zegt dat over onze werking?

.....

.....

.....

3. Welke vormen van betrokkenheid bestaan er vandaag? En welke voorwaarden staan er tegenover?

- Lid, helper, vrijwilliger, ouderteam, bestuurder ... Zijn deze rollen toegankelijk voor iedereen? Kunnen mensen klein beginnen?

.....

.....

.....

4. Hoe zorgen we dat leden, zeker kwetsbare leden, kunnen meepraten en mee-eigenaar worden?

- Hoe peilen we bij individuele leden naar hun welbevinden en engagement in de vereniging? Welke momenten of kanalen bestaan er al? Wat ontbreekt nog?

.....

.....

.....

Van welkom naar betrokkenheid: 6 praktische stappen

1. Maak het eerste contact warm en eenvoudig

Zorg voor één duidelijk aanspreekpunt (met naam en telefoonnummer) en bied een gratis proefmoment aan. Vermijd meteen veel administratie: bouw eerst vertrouwen op en laat mensen rustig kennismaken.

2. Leg de basisafspraken helder uit

Schrijf de 'ongeschreven regels' neer: op tijd komen, kledij, deelname aan wedstrijden of optredens, communicatiekanalen, alcoholbeleid ... Geef duidelijk aan wat verplicht is en wat optioneel blijft. Zo weet iedereen waar hij of zij aan toe is.

3. Werk met een buddy of onthaalteam

Laat nieuwe leden (en ouders) niet alleen binnenstappen. Eén persoon die hen welkom heet, een rondleiding geeft en uitlegt waar ze terecht kunnen, maakt een wereld van verschil. Een warm onthaal verlaagt de drempel om te blijven.

4. Maak betrokkenheid haalbaar

Niet iedereen kan of durft meteen veel opnemen. Voorzie verschillende manieren om mee te doen: helpen bij één activiteit, vervoer delen, een kleine taak opnemen, materiaal klaarzetten ... Klein engagement kan groeien wanneer mensen zich veilig en gezien voelen. Denk hierbij zeker aan het financiële aspect van de betrokkenheid. Bijv. éénmaal de was doen klinkt als een kleine taak maar voor iemand die naar de wasserette moet, kan het een dure bedoeling worden.

5. Zorg dat mensen mee-eigenaar kunnen worden

Vraag regelmatig feedback op een laagdrempelige manier: een korte check-in, een anonieme vraag, een ideeënbus of een gesprek na de activiteit. Doe dit bij voorkeur even één-op-één, op een rustig plekje waar anderen niet meeluisteren, zodat mensen eerlijk kunnen zeggen hoe het gaat. Toon ook wat je met die input doet. Dat versterkt vertrouwen en betrokkenheid.

6. Bewaak privacy en vermijd schaamte

Bespreek financiële afspraken altijd discreet, nooit in groep. Communiceer over kansentarief of steun als een normale optie binnen jullie werking, niet als uitzondering. Zo voelt niemand zich "anders" of bekeken.

Ideeën om leden en ouders te betrekken

- **Start het seizoen met een laagdrempelig kennismakingsmoment**

Een korte rondleiding, een 'wie is wie', ruimte voor vragen ... Zo voelt niemand zich verloren bij de start.

- **Maak een helder 'wegwijskaartje'**

Vermeld de belangrijkste info: contactpersoon, uurregeling, wat meebrengen, kostprijs, kansentarieef of steunmogelijkheden. Hou het kort en duidelijk.

- **Voorzie een ruilkast of materiaalhoek**

Een plek waar leden gratis kunnen lenen, ruilen of tweedehandsmateriaal vinden. Dit verlaagt drempels én versterkt solidariteit.

- **Laat talenten meedoen**

Betrokkenheid is meer dan bestuurswerk. Iemand kan goed fotograferen, vertalen, onthalen, koken, rijden of organiseren. Kleine talenten maken een groot verschil.

- **Plan twee vaste 'open momenten' per jaar**

Een kort overleg van 30 minuten waarin ouders en leden kunnen meedenken, vragen stellen of ideeën delen. Zo wordt betrokkenheid vanzelfsprekend.

Vrijwilligers betrekken bij een inclusief beleid

Vrijwilligers spelen een sleutelrol in het toegankelijk maken van een vereniging. Zij staan dicht bij de leden, zien wat er gebeurt op het terrein en bepalen mee de sfeer. Daarom is het belangrijk dat ze begrijpen welke drempels mensen kunnen ervaren en hoe zij kunnen helpen om die te verlagen.

Een goede start is een open gesprek. Leg uit dat armoede veel breder is dan een tekort aan geld, en dat keuzes van mensen met beperkte middelen vaak bepaald worden door omstandigheden: hoge kosten voor sportkleding, moeilijk bereikbaar vervoer, onregelmatige werkuren, of simpelweg te weinig mentale ruimte. Door concrete voorbeelden te delen, krijgen vrijwilligers zicht op de leefwereld van deelnemers en begrijpen ze beter waarom sommige keuzes niet 'vrij' zijn, maar ingegeven door overleven.

Betrek vrijwilligers actief bij dit proces. Vraag hen welke drempels zij zien, waar ze merken dat mensen afhaken en welke situaties hen opvallen. Door samen te reflecteren ontstaat eigenaarschap: oplossingen worden niet opgelegd, maar groeien vanuit de groep.

De **drempelmeter** achteraan in deze handleiding kan hierbij helpen. Het is een praktisch instrument om samen te bekijken waar de vereniging vandaag staat en welke drempels de meeste aandacht vragen. Zo wordt reflectie concreet en gericht.

Daarnaast kan het waardevol zijn om vrijwilligers extra ondersteuning te bieden. Denk aan vormingen over armoede, inclusie of communicatie. Armoedeverenigingen, sport- en jeugddiensten of cultuurpartners kunnen hierbij helpen. Zulke vormingen geven vrijwilligers praktische handvatten en meer vertrouwen in hoe ze leden kunnen begeleiden of ondersteunen.

Het uiteindelijke doel is dat vrijwilligers zich gesteund voelen en gemotiveerd zijn om bij te dragen aan een warme, inclusieve werking. Kleine aanpassingen in houding, communicatie of begeleiding kunnen al een groot verschil maken. Veel verenigingen voelen in het begin onzekerheid: *hoe beginnen we hieraan, wat als het extra werk geeft, wat als er spanningen ontstaan?* Maar perfectie is niet nodig. Inclusie groeit stap voor stap.

Met duidelijke informatie, een warm onthaal en eenvoudige oplossingen voor praktische drempels kan elke vereniging vooruitgang boeken. Het belangrijkste is dat bestuur en vrijwilligers bereid zijn om samen te leren, te proberen en bij te sturen. Zo groeit de vereniging langzaam maar zeker naar een toegankelijker en meer verbonden werking.

Checklist: vrijwilligers betrekken bij een inclusieve werking

1. Bewustwording & inzicht

- Hebben vrijwilligers basiskennis over armoede en drempels?
- Weten ze dat armoede meer is dan “geen geld hebben”?
- Zijn er concrete voorbeelden gedeeld die hun inzicht vergroten?
- Is er ruimte om vragen te stellen of onzekerheden te benoemen?

2. Open gesprek & gedeelde reflectie

- Is er een moment voorzien om samen te bespreken welke drempels vrijwilligers zien?
- Worden signalen van afhaken of terughoudendheid besproken?
- Voelen vrijwilligers zich veilig om hun perspectief te delen?
- Worden oplossingen samen gezocht, niet opgelegd?

3. Gebruik van tools & ondersteuning

- Is de drempelmeter gebruikt om samen te bepalen waar de grootste uitdagingen liggen?
- Zijn er afspraken gemaakt over welke drempels eerst worden aangepakt?
- Is er zicht op welke ondersteuning vrijwilligers nodig hebben?
- Worden vormingen of infosessies overwogen (armoede, inclusie, communicatie)?

4. Praktische handvatten voor vrijwilligers

- Weten vrijwilligers hoe ze leden warm kunnen onthalen?
- Zijn er duidelijke afspraken over communicatie (discreet, helder, laagdrempelig)?
- Weten vrijwilligers hoe ze kunnen reageren op uitsluiting of kwetsende opmerkingen?
- Is er een aanspreekpunt voor vragen rond inclusie?

5. Draagkracht & motivatie

- Voelen vrijwilligers zich gesteund door het bestuur?
- Is er aandacht voor haalbaarheid en taakverdeling?
- Worden kleine stappen gewaardeerd en zichtbaar gemaakt?
- Is er ruimte om te experimenteren en bij te sturen?

6. Groiegerichte houding

- Is duidelijk dat perfectie niet nodig is?
- Wordt inclusie gezien als een proces, niet als een checklist die “af” moet?
- Worden successen gedeeld binnen de groep?
- Is er een plan om regelmatig opnieuw te evalueren?

Mogelijke rol- en taakverdeling binnen een vereniging

Rol	Wat doen we (taken + afspraken)
Aanspreekpunt inclusie	Eerste contact voor vragen over deelname, drempels en kansentariaef. Afspraken: zichtbaar op website/flyer; reageert snel; gesprekken altijd 1-op-1.
Onthaal/buddy-coördinator	Koppelt nieuwe leden aan een buddy en checkt na 2-3 weken hoe het loopt. Afspraken: buddy gebruikt een korte welkom-checklist; geen controle, wel steun.
Financieel contact (discreet)	Regelt gespreid betalen, kansentariaef, of tegemoetkoming. Afspraken: nooit in groep bespreken; formuleer als 'betalingsopties'; hou info vertrouwelijk.
Communicatieverantwoordelijke	Zorgt dat info begrijpelijk is (wie?-wat?-waar?-wanneer?-hoeveel?) en via meerdere kanalen verspreid wordt. Afspraken: kerninfo ook offline/printbaar; vermijd jargon; herhaal deadlines.
Materiaal/ruilpunt	Beheert reservemateriaal, ruilkast en uitleensysteem; zoekt sponsors waar mogelijk. Afspraken: maak het aanbod 'voor iedereen' zodat niemand moet vragen of zich schaamt.
Partner- en doorverwijscontact	Houdt contact met lokale partners (stad, UiTPAS, brugfiguren, armoedeorganisaties). Afspraken: onderhoud een korte wegwijs-lijst; de vereniging helpt mee, maar staat er niet alleen voor.

Concrete tips in één oogopslag

Een toegankelijke en inclusieve werking begint bij kleine, praktische stappen. Deze tips helpen verenigingen om hun drempels te verlagen en nieuwe leden warm te ontvangen.

1. Zorg voor heldere en praktische informatie

- Vermeld op flyers, affiches of op de website altijd het tijdstip, duur, kostprijs, adres en bereikbaarheid.
- Geef duidelijk aan of UiTPAS-kansentarieef of andere tegemoetkomingen mogelijk zijn.
- Maak informatie voorspelbaar: *Wat? Waar? Wanneer? Hoeveel? Hoe inschrijven?*
- Plaats je activiteiten ook in de UiT-databank, zodat mensen ze makkelijk kunnen terugvinden.

2. Communiceer eenvoudig en duidelijk

- Gebruik korte zinnen, grote letters en een rustige opmaak.
- Vermijd vaktaal en culturele referenties die niet voor iedereen vanzelfsprekend zijn.
- Gebruik pictogrammen of beeldmateriaal om info laagdrempelig te maken.

3. Denk na over waar je informatie verspreidt

- Hang affiches op plekken waar kwetsbare mensen komen: kringwinkels, buurthuizen, bibliotheken.
- Werk samen met brugfiguren, sociale organisaties en lokale partners om mensen te bereiken die je anders mist.

4. Voorzie een warm welkom

- Werk met een aanspreekpunt of buddy voor nieuwe deelnemers.
- Organiseer een kennismakingsmoment of gratis proefdag.
- Bouw vertrouwen op vóór je administratieve zaken laat invullen.

5. Verlaag financiële drempels

- Word UiTPAS-partner en maak gebruik van de UiTPAS-kansentarieven of voorzie een andere sociale korting.
- Voorzie tweedehands materiaal of sportkledij.
- Informeer ouders en leden op voorhand actief over steunmogelijkheden.
- Communiceer discreet en één-op-één om schaamte te vermijden.

6. Werk samen met lokale partners

- Betrek je stad/gemeente en diensten zoals jeugd, sport en cultuur.
- Vraag ondersteuning rond inclusieve activiteiten, subsidies of praktische hulp.
- Gebruik bestaande systemen zoals UiTPAS of andere vrijetijdspassen om drempels te verlagen.

Samen maken we het verschil

Inclusief werken is geen eindpunt, maar een keuze.

Een warme keuze.

Een menselijke keuze.

Het vraagt geen perfectie. Wel bereidheid om te luisteren, te observeren en stap voor stap ruimte te maken voor wie het moeilijker heeft. Inclusie groeit uit kleine, concrete acties: een vriendelijk onthaal, een duidelijke uitleg, een kleine aanpassing in de organisatie, een moment van extra aandacht voor iemand die zich onzeker voelt. Het betekent ook durven vragen: *“Wat heb jij nodig om echt mee te kunnen doen?”* en openstaan voor het antwoord.

Inclusiviteit is een proces. Je probeert, leert, past aan en groeit. Door bewust te kijken naar de noden van deelnemers, door samen met vrijwilligers te reflecteren en door kleine verbeteringen door te voeren, wordt de vereniging steeds meer een plek waar iedereen zich welkom voelt. Diversiteit wordt dan geen uitdaging, maar een verrijking voor het verenigingsleven.

Dank aan alle Turnhoutse verenigingen, vrijwilligers en partners die hun ervaringen deelden en meedachten. Jullie voorbeelden tonen dat inclusie geen groot project hoeft te zijn, maar wel een bewuste keuze in elke kleine stap. Deze gids is gebouwd op jullie inzichten, jullie creativiteit en jullie engagement.

Om verenigingen hierbij te ondersteunen, vind je achteraan drie praktische tools:

- **De drempelmeter**

Een hulpmiddel om samen te bekijken waar jullie vandaag staan en welke drempels het meest aandacht vragen.

- **Gesprekskaartjes over inclusieve vrijetijdswerking**

Concrete vragen en voorbeelden om met vrijwilligers of bestuur in gesprek te gaan.

- **Invulschema rond drempels**

Een overzichtelijk schema om drempels, huidige situaties en mogelijke acties in kaart te brengen.

- **Checklist duidelijke taal**

Een handig hulpmiddel om communicatie helder, eenvoudig en toegankelijk te maken. Essentieel voor een inclusieve werking.

Met deze tools kan elke vereniging stap voor stap werken aan een warmere, toegankelijker en gastvrije werking. Niemand hoeft dit alleen te doen: de UiTPAS-kansentarieven, de stad/gemeente en diensten zoals jeugd, sport en cultuur denken graag mee over ondersteuning, subsidies en praktische oplossingen.

Durven jullie de uitdaging aan?

Kies één drempel waar jullie dit seizoen werk van maken. Hou het klein, concreet en haalbaar. Evalueer samen. Bouw verder.

Zo groeit jullie vereniging stap voor stap naar een plek waar iedereen zich thuis kan voelen.

Bijlagen: Tools & templates

Drempelmeter: Hoe drempelvrij is jullie werking?

Gebruik deze drempelmeter als gespreksinstrument binnen je vereniging. Duid bij elk thema aan of je dit doet als vereniging:

- **Sterk (we doen dit goed)**
- **Werkpunt (we doen iets, maar er is ruimte voor verbetering)**
- **Afwezig (hier doen we nog niets mee)**

Laat dit invullen door verschillende mensen binnen jullie vereniging: bestuur, vrijwilligers, leiding/trainers, misschien wel leden?

Evalueer:

Tel hoeveel keer je groene, oranje en rode bolletjes hebt aangeduid. Gebruik dit als basis voor actie:

- **Veel groen? Proficiat! Jullie zijn al heel toegankelijk bezig.**
- **Veel oranje? Jullie zijn goed op weg, maar er zijn nog kansen om te groeien.**
- **Veel rood? Zie dit als een startpunt. Kleine stappen maken al een groot verschil.**

Besprek daarna met elkaar jullie bevindingen. Misschien kan je wel één punt als jaardoel gebruiken? Of je inzetten op één jaarthema?

1. Communicatie en informatie

We vermelden altijd begin- en einduur, kostprijs, adres en bereikbaarheid			
Onze folders zijn eenvoudig en leesbaar			
We vermijden moeilijke taal of culturele voorkennis			

2. Bereik en verspreiding

We hangen affiches op waar kwetsbare mensen komen			
We werken samen met brugfiguren of sociale organisaties			
We communiceren ook mondeling en persoonlijk			

3. Participatie

We vragen actief input aan kwetsbare deelnemers			
We doen iets met de feedback die we krijgen			
Kwetsbare mensen kunnen actief meewerken (bv. als vrijwilliger)			

4. Drempels verlagen

We bieden korting of werken met UiTPAS met kansentarief			
We denken na over vervoer en bereikbaarheid			
Nieuwe leden krijgen een warm onthaal of buddy			
Lid worden of inschrijven is eenvoudig			

5. Interne werking en draagvlak

Iedereen in het team steunt het idee van inclusie			
We bespreken verwachtingen en maken tijd voor vertrouwen			
We zien kwetsbare mensen als mensen met talent			

Gesprekskaartjes

Doel: Met elkaar in gesprek gaan over een inclusief beleid in je vereniging.

Knip of print deze kaartjes uit.

Leg ze open op tafel en laat deelnemers er eentje kiezen of trek blind een kaartje en beantwoord met de groep.

De kleur van het kaartje heeft een betekenis:

- **Groene kaartjes** gaan over de sterktes of waar je als vereniging trots op bent
- **Oranje kaartjes** gaan over de drempels van de vereniging
- **Blauwe kaartjes** gaan over mogelijke ideeën en acties die de vereniging kunnen uitvoeren;
- **Gele kaartjes** gaan over de stand van zaken en een terugblik op jouw vereniging waar jullie nu staan.

Combineer groene kaartjes (trots/sterktes) met oranje kaartjes (drempels) en blauwe kaartjes (ideeën/acties) met gele kaartjes (stand van zaken/terugblik)

Zoek samen een actieplan uit voor het komende seizoen.

Evalueer op het einde van het seizoen opnieuw wat jullie bereikt hebben. Wat liep er goed? Waar zagen jullie nog drempels?

Maak de oefening voor het volgende seizoen opnieuw.

<p>Waar zijn we het meest trots op in onze werking rond inclusie?</p>	<p>Kan je een voorbeeld noemen van iemand die we goed hebben kunnen betrekken?</p>	<p>Bereiken we vandaag mensen in armoede of kwetsbare situaties?</p>	<p>Welke groepen of mensen missen we nog in onze werking?</p>
<p>Waar merken jullie dat het voor nieuwe of kwetsbare leden moeilijk is om mee te doen?</p>		<p>Waar botsen wij als bestuur/vrijwilligers zelf op (tijd, middelen, communicatie ...)?</p>	
<p>Wat zijn kleine, maar vaak onzichtbare drempels in onze werking?</p>	<p>Wat doen wij vandaag al dat helpt om mensen welkom te laten voelen?</p>	<p>Welke kleine dingen maken volgens jou een groot verschil in onthaal en sfeer?</p>	<p>Welke ideeën heb je om kwetsbare mensen beter te bereiken of te ondersteunen?</p>
<p>Welke drempel kunnen we dit jaar concreet aanpakken?</p>	<p>Hoe kunnen we ieders talenten beter inzetten?</p>	<p>Welke actie willen we als groep ECHT uitvoeren de komende periode?</p>	<p>Wat kan jij persoonlijk doen om onze werking inclusiever te maken?</p>

Invulschema: drempels herkennen en oplossingen plannen

Categorie	Drempel	Toelichting	Onze situatie	Mogelijke oplossingen
Praktisch	Tijdstip van activiteiten	Activiteiten vallen samen met werkuren of zorgmomenten.		
Praktisch	Bereikbaarheid	Locaties zijn moeilijk bereikbaar met openbaar vervoer of auto.		
Praktisch	Kinderopvang	Geen opvang beschikbaar tijdens activiteiten.		

Invukschema: drempels herkennen en oplossingen plannen

Categorie	Drempel	Toelichting	Onze situatie	Mogelijke oplossingen
Financieel	Lidgeld en kosten	Lidgeld, materiaal of uitstappen zijn te hoog voor sommige gezinnen.		
Financieel	Kleding/materiaal	Sport- of verenigingskledij/materiaal is te duur.		
Financieel/ sociaal	Communicatie over prijzen	Mensen voelen zich ongemakkelijk om korting of kansentantief te vragen.		

Invukschema: drempels herkennen en oplossingen plannen

Categorie	Drempel	Toelichting	Onze situatie	Mogelijke oplossingen
Sociaal/ emotioneel	Schaamte/ schuldgevoel	Mensen voelen zich ongemakkelijk bij financiële steun of deelname.		
Sociaal/ emotioneel	Weinig sociaal netwerk	Wie niemand kent, vindt de stap naar de groep groot.		
Sociaal/ emotioneel	Angst voor uitsluiting	Twijfel of men wel in de groep past.		
Sociaal/ emotioneel	Gebrek aan informatie	Mensen weten niet waar ze terecht kunnen voor hulp of kortingen.		

Checklist duidelijke taal

Deze checklist helpt je om je communicatie begrijpelijk, uitnodigend en laagdrempelig te maken. Gebruik ze telkens wanneer je een tekst schrijft die bedoeld is voor (nieuwe) leden, ouders of deelnemers, zeker als je ook mensen wil bereiken die minder vertrouwd zijn met het verenigingsleven.

Zo pak je het aan (in 5 minuten):

1. **Schrijf eerst je tekst** zoals je hem normaal zou sturen.
2. **Neem de checklist erbij** en ga punt per punt na: is dit duidelijk? Kan dit eenvoudiger?
3. **Schrap wat niet nodig is** en zet het belangrijkste **bovenaan** (wie?–wat?–waar?–wanneer?–hoe?).
4. **Lees luidop**: struikel je over lange zinnen? Maak ze korter.
5. **Test bij iemand** (lieft iemand buiten je bestuur): “Begrijp jij dit na één keer lezen?”

Tip: Spreek af dat **minstens één persoon** (bv. communicatieverantwoordelijke) de checklist altijd even toepast vóór iets online gaat of verstuurd wordt.

Waar gebruik je de checklist?

Je kan de checklist gebruiken voor elk kanaal waar je informatie deelt, bijvoorbeeld:

- **Website**: activiteitenpagina's, lid worden, prijzen, contact, inschrijving
- **Nieuwsbrief** (Mailchimp/Flexmail/Outlook): uitnodigingen, herinneringen, praktische info
- **Communicatiebrief/ infobrief** voor ouders/leden (papier of pdf)
- **E-mails** naar nieuwe leden (welkommail, wat breng je mee, afspraken)
- **Sociale media**: Facebook/Instagram posts, evenementen, korte updates
- **WhatsApp-berichten**: praktische reminders (tijdstip, locatie, kost, wat meebrengen)
- **Flyers/affiches**: vooral: Wie? Wat? Waar? Wanneer? Kost? Contact?
- **Inschrijvingsformulieren**: duidelijk taalgebruik + zo weinig mogelijk drempels

Gebruik woorden die iedereen begrijpt

- Kies woorden die duidelijk zijn voor een breed publiek.
- Vermijd moeilijke termen of leg ze uit als ze nodig zijn.
- Gebruik internationale woorden die anderstaligen herkennen.
- Laat onnodige woorden weg en schrijf concreet.
- Gebruik geen vakjargon. Moet het toch? Voeg een voorbeeld toe.
- Schrijf afkortingen een eerste keer voluit.

Schrijf korte en duidelijke zinnen

- Spreek de lezer aan met 'je'.
- Hou zinnen kort en eenvoudig (15–20 woorden).
- Gebruik verzorgde spreektaal.
- Schrijf actief: zeg wie iets doet.
- Vermijd herhaling.
- Vermijd zinnen met te veel werkwoorden na elkaar.

Zorg voor een heldere structuur

- Zet de belangrijkste informatie bovenaan.
- Gebruik korte alinea's (max. 6 zinnen).
- Werk met duidelijke titels.
- Maak wie? wat? waar? wanneer? hoe? zichtbaar op affiches en flyers.
- Gebruik witruimte.

Let op vorm en leesbaarheid

- Controleer spelling en grammatica.
- Voeg duidelijke, herkenbare beelden toe.
- Gebruik een eenvoudig lettertype.
- Gebruik één lettertype per document.
- Gebruik vetgedrukte woorden voor nadruk.
- Schrijf dagen en maanden voluit.
- Gebruik cijfers voor aantallen.
- Noteer telefoonnummers leesbaar (0496 12 34 56).

Laatste controle

- Is de tekst na één keer lezen begrijpelijk?
- Kan je elke zin luidop lezen zonder pauze?
- Is de belangrijkste info duidelijk?
- Is de tekst nagelezen?
- Staat er enkel wat echt nodig is?

T'ANTWOORD

VERENIGING TEGEN ARMOEDE EN SOCIALE UITSLUITING

**Deze publicatie is een uitgave van T'ANTWOORD vzw.
Opgemaakt in maart 2026.**

C O N T A C T P E R S O N E N

Els Delen

Opbouwwerker T'ANTWOORD
els.delen@tantwoord.be

Chris Dielis

Coördinator T'ANTWOORD
chris.dielis@tantwoord.be

Meer weten?

www.tantwoord.be

T'ANTWOORD vzw, Otterstraat 114, 2300 Turnhout

Bronnen

Opgroeien – materialenpakket Drempelmeter:

<https://www.opgroeien.be/kennis/toolbox/materialenpakket-drempelmeter-materialenbox>

Agentschap Integratie & Inburgering – tips rond toegankelijk vrijetijdsaanbod:

<https://www.integratie-inburgering.be/nl/wat-kunnen-we-voor-jou-doen/ondersteuning-voor-je-organisatie-of-lokaal-bestuur/participatie/hoe-toegankelijk-is-jouw-vrijetijdsaanbod>

T'ANTWOORD

VERENIGING TEGEN ARMOEDE EN SOCIALE UITSLUITING